

“Mākslas un kultūras pieejamība: mākslas valoda un nākotnes stratēģijas”

Mūsdienu kultūras un mākslas jomā ir ar vien lielāka nepieciešamība domāt gan par vides, gan informācijas pieejamību. Lielākoties šādu jautājumu risināšanai ir nepieciešams analizēt jau realizētas stratēģijas un metodes mākslas un kultūras nozarēs, kā arī domāt par nākotnes potenciālajām iespējām, gan pielietojot informāciju tehnoloģijas, gan jaunas radošās prakses. Bieži dažādi risinājumi un iespējas var tikt aktualizētas caur dažādu nozaru speciālistu skatījumu.

Šī paneļa ietvaros tiks prezentēti trīs referāti, pārstāvot dažādas perspektīvas caur kurām skatīt mākslas un kultūras pieejamību, gan apskatot mākslas valodu, gan institucionālo pieejamību, gan dizaineru lomu efektīvāku nākotnes projektu realizācijā. Līdz ar to referātos tiek apskatīti gan realizēti projekti un mākslas darbi, gan arī tiek prezentētas prakses, kas noderētu gan mākslas uztveres, gan mākslas pieejamības jautājumos.

Panēli ievada **Mārtiņš Zutis** ar referātu “**Ko spēj pavēstīt attēlstatsts, bet nevar verbāls teksts?**”. Savā pētījumā autors pievēršas jautājumam: kas raksturo vizuālo mākslu, kuras uztvere nav atkarīga no teksta, un kā tā rada nozīmi, izvairoties no paskaidrojumiem? Autors analizē šos jautājumus caur savu profesionālo praksi, veidojot ilustrācijas un attēlstatstus. Attēlstatsti ir jebkuru statisku attēlu sekvenca, tai skaitā komiksu, bilžu grāmatu vai kadru plānu. Tieši attēlstatsti kļūst aktuālāki laikā, kad pastiprināti tiek pētīta un praktizēta šādu vizuālu palīgmateriālu izstrāde izglītībā un starpkultūru saziņā. Pētījuma ietvaros, autors sistematizē personīgo un citu autoru pieredzes un zināšanas par attēlstatstu uztveri un radīšanas praksi, lai izzinātu medija robežas vizuālajā komunikācijā, īpašu uzmanību pievēršot klusajiem attēlstatstiem – t.i. tādiem, kuros netiek izmantots teksts. Lai apzinātu iespējamās attēlstatsta komunikācijas īpatnības salīdzinājumā ar teksta modalitāti, autors intervē ilustratorus, attēlstatstu praktiķus un teorētiķus, papildinot sarunu ar kopīga attēlstatsta zīmēšanu literatūras pētniecību.

Panēli turpina **Agnese Zviedre** ar referātu “**Laikmetīgās mākslas pieejamība: nepieciešamība un nākotnes perspektīvas**” pievēršoties laikmetīgās mākslas institūciju pieejamības risinājumiem cilvēkiem ar redzes, dzirdes un kustību grūtībām. Laikmetīgās mākslas izstādēs mākslinieki un kuratori mēdz pievērsties dažādiem cilvēktiesību jautājumiem, un pielietot marginālu grupu sociālo problemātiku diskursus mākslas darbu un izstāžu projektu realizēšanai. Šāda pieeja rada jautājumus, vai šīs sabiedrības grupas tiek sasniegtas, un vai tās piedalās izstāžu realizēšanas procesos, vai arī paliek tikai kā mākslinieciskās izpētes objekts? Apskatot Latvijas laikmetīgās mākslas izstādes no nespējas studiju perspektīvas, viens no būtiskākajiem jautājumiem ir kā padarīt mākslu pieejamu, un kā iesaistīt mākslas procesos noteiktas sabiedrības grupas. Rakstā tiks apskatīts, kas ir pieejamība un kādēļ ir nepieciešams par to runāt Latvijas laikmetīgās mākslas kontekstā. Autore pievēršas arī jautājumiem kā un vai ir iespējams pārņemt pieejamības vadlīnijas un kādas varētu būt potenciālās nākotnes stratēģijas.

Panēli noslēdz **Lelde Paegle** ar referātu “**Radošo jomu pārstāvjus par uzņēmuma vadītājiem!**”. Digitalizācija ir kļuvusi par pamatjēdzienu ikdienas leksikā un arvien biežāk tiek dzirdēts par to kā un cik strauji šis laikmets izmaina ne tikai uzņēmumus, bet arī indivīdu ikdienas dzīvi. Digitalizācija pieprasa ātrus risinājumus, inovatīvas idejas un ar viedierīču palīdzību pieradina sabiedrību piekļūt informācijai vien pāris sekunžu laikā. Digitālajiem produktiem ir jābūt intuitīvi lietojamiem un jāatvieglo lietotāja ikdiena, jānes labumu gan cilvēcei, gan pasaulei globālā mērogā un vienlaicīgi jāizklaidē lietotājs nepiespiestā un interesantā manierē un tā visa pamatā jānodrošina pieejamība ikvienam. Šī referāta ietvaros autore analizēs domāšanas un rīkošanās principus ar kuru palīdzību uzņēmumu vadītāji var nodrošināt digitalizācijas izraisītās prasības. Līdz ar to referātā tiks apskatīti efektuātīvās domāšanas principi (angļu val. *effectual thinking*), kuri ir vērsti uz jau esošo līdzekļu izmantošanu mērķu sasniegšanai, tā palīdzot attīstīt citādāku, radošāku ārpus-rāmju redzējumu, kas ir īpaši nepieciešams neierastu un neparedzamu situāciju gadījumos. Tieši Covid-19 pandēmija parādīja, cik svarīga ir prasme domāt radoši un skatīties uz lietām un iespējām, kas jau eksistē, nevis varētu būt, jo konkrētu un skaidri definētu iznākumu paredzēt nav iespējams.